

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ «ΤΕΧΝΙΚΟ», ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 63, ΛΑΡΙΣΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ 30 ΜΑΪΟΥ 2026

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

A1. α) Οι αρχές του μπάσκετ που ο Ντέιβιντ Χολάντερ θεωρεί ως πιο επίκαιρες σε αυτόν τον κόσμο που συνεχώς μεταβάλλεται είναι: αρχικά στο μπάσκετ οι παίχτες δεν έχουν σταθερές θέσεις. Αντίστοιχα και στη ζωή απαιτείται η προσαρμογή στις νέες συνθήκες και στα νέα δεδομένα με τα οποία ο σύγχρονος άνθρωπος έρχεται αντιμέτωπος, ώστε να μπορέσει να ανταπεξέλθει σε αυτά, πάντα όμως σε συνεργασία με τους συνανθρώπους του «Θα έλεγα την απουσία...πάντα μαζί με άλλους ανθρώπους». Εξίσου σημαντική αξία προβάλλει την υπέρβαση. Το μπάσκετ προτρέπει τον αθλητή να αψηφήσει τη βαρύτητα και να πετύχει το ακατόρθωτο. Διδάσκει λοιπόν τον άνθρωπο να θέτει υψηλούς στόχους, ακόμα και ουτοπίες και να αγωνίζεται να τις επιτύχει ξεπερνώντας τα ανθρώπινα όρια «Ωστόσο σημαντική θεωρώΝα υλοποιείς αυτό που θεωρούν αδιανόητο».

A1. β)

Αφήγηση: « όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου ασφαλτόστρωσε την αυλή μας και έστησε μία κανονική μπάσκετ.»

Μεταφορική χρήση της γλώσσας: «ένας βαθιά ανθρώπινος και εμπνευσμένος τρόπος να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο.»

Ασύνδετο σχήμα: «Είναι ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός,»

Ευθύς λόγος: «Κοίτα ψηλά».

Πρώτο ρηματικό πρόσωπο: «έμαθα»

(Η επίκληση στο συναίσθημα, ως τρόπος πειθούς, διεγείρει τα συναισθήματα του κοινού, ώστε να προκαλέσει μια επιθυμητή απόφαση ή να οδηγήσει σε μια ενέργεια.)

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ «ΤΕΧΝΙΚΟ», ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 63, ΛΑΡΙΣΑ

2^η δραστηριότητα

A2. α) Ο τίτλος του βιβλίου του Ντέιβιντ Χολάντερ «Θα μπορούσε το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;» ταιριάζει με το περιεχόμενό του καθώς ο συγγραφέας υποστηρίζει την άποψη πως οι αρχές που πρεσβεύει το μπάσκετ μπορούν να αποτελέσουν το εργαλείο του σύγχρονου ανθρώπου ώστε να αντιλαμβάνεται τον κόσμο και να τον βελτιώσει. Άλλωστε πιστεύει πως το μπάσκετ διδάσκει αξίες όπως τη συνύπαρξη, τη συνεργασία και τον αγώνα για έναν καλύτερο κόσμο.

Το ύφος του τίτλου είναι σοβαρό, χρησιμοποιεί δύο ρήματα «θα μπορούσε», «να σώσει» σε ενεργητική σύνταξη δίνοντας έτσι έμφαση στο υποκείμενο δηλαδή το μπάσκετ, ενώ η λειτουργία της γλώσσας είναι μεταφορική, ελκύοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Τέλος ο τίτλος αποτελεί ευθεία ρητορική ερώτηση. Η ευθεία ερώτηση δίνει αμεσότητα και ζωντάνια στο κείμενο, ανοίγει διάλογο με τον αναγνώστη και τον ενεργοποιεί καθώς εγείρει τον προβληματισμό του, αφυπνίζει και προβληματίζει τον δέκτη. Με τη ρητορική ερώτηση της οποίας η απάντηση είναι αυτονόητη, επιπλέον εκφράζει έμμεσα γνώμη ή προβάλλει έναν ισχυρισμό. Επίσης με τη ρητορική ερώτηση επικαλείται το συναίσθημα-διεγείρει συναισθηματικά το δέκτη.

A2. β) «Ωστόσο, σημαντική θεωρώ και την υπέρβαση... ξεπερνούν τα όριά μας.» Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αναλογίας. Ως κύρια έννοια προβάλλεται η αξία να θέτει ο άνθρωπος υψηλούς στόχους στη ζωή του και να αγωνίζεται για ουτοπίες και ανέφικτα πράγματα, να επιμένει σε αυτούς τους στόχους ξεπερνώντας ακόμα και τα όρια της ανθρώπινης φύσης. Ως βοηθητική έννοια προβάλλεται ο «υπερυψωμένος» στόχος του μπάσκετ. Στο άθλημα αυτό σύμφωνα με τον Ντέιβιντ Χολάντερ ο αθλητής καλείται να αψηφήσει τη βαρύτητα και να πετάξει ώστε να πετύχει το καλάθι και να νικήσει η ομάδα του. Πρόκειται για μεταφορική αναλογία, η οποία καλλιεργεί την πολυσημία και την πολυδιάστατη προσέγγιση και ερμηνεία. Η σύνδεση είναι κατά βάση διαισθητική και συνειρμική. Ο λόγος αποκτά ροή, υποκειμενικότητα και ρευστότητα. Υιοθετεί λογοτεχνικές στρατηγικές και γι' αυτό το ύφος γίνεται λογοτεχνικό, ζωντανό, παραστατικό και γλαφυρό. Απευθύνεται στο συναίσθημα του δέκτη και αποσκοπεί στη διέγερση συναισθημάτων με συγκινησιακά φορτισμένο λόγο.

A2. γ) δυσπιστία ≠ ευπιστία, πίστη, εμπιστοσύνη
αποσύνθεσης ≠ αναδιοργάνωσης, ανασυγκρότησης, σύνθεσης, συνοχής
μεταβαλλόμενο ≠ αμετάβλητο, αναλλοίωτο, σταθερό

Επιμέλεια: ΜΠΟΤΣΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ «ΤΕΧΝΙΚΟ», ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 63, ΛΑΡΙΣΑ

3^η δραστηριότητα

Τίτλος: Οι νέοι σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο

Πρόλογος: για θετικά θέματα

Κύριο μέρος : τα εφόδια που χρειάζεται ένας νέος άνθρωπος για να εκπληρώσει τα όνειρά του σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο(προϋποθέσεις)

Επίλογος : συμπερασματικός

(στο άρθρο να γίνεται αναφορά στο μη λογοτεχνικό κείμενο ως αφόρμηση από την επικαιρότητα και να χρησιμοποιηθεί το γ' ρηματικό πρόσωπο που κάνει το ύφος πιο ουδέτερο)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

B1. Το ποιητικό υποκείμενο ισχυρίζεται πως «ζωγραφίζει» τις μέρες του με ποιήματα, εννοώντας πως αποτυπώνει τα βιώματά του και εκφράζει τις σκέψεις και τα συναισθήματά του μέσα από την ποίηση. Πιο συγκεκριμένα ο πλούτος των συναισθημάτων του, οι ευαισθησίες του εκφράζονται μέσα από την ομορφιά των ποιημάτων του «Παίρνω τα χρώματα/απ' της καρδιάς τ' αλφαβητάρι», ενώ παράλληλα οι ιδέες, τα νοήματα, οι βαθύτεροι προβληματισμοί του αποτελούν τα «υλικά» με τα οποία τα συνθέτει «τα υλικά απ' της σκέψης το εργαστήρι». Έτσι ομορφαίνει την καθημερινότητά του και νοηματοδοτεί τη ζωή του.

2^η δραστηριότητα

B2.α)

«Ζωγραφίζω»: α' ρηματικό πρόσωπο της οριστικής έγκλισης. Η οριστική έγκλιση εκφράζει κάτι το βέβαιο, οριστικό, αναμφισβήτητο. Παρουσιάζει κάτι ως πραγματικό και προσδίδει στο λόγο αμεσότητα και ζωντάνια. Στο σημείο αυτό το ποιητικό υποκείμενο υποστηρίζει πως αποτυπώνει την καθημερινότητα, τις εμπειρίες, τις σκέψεις και τα συναισθήματά του μέσα από τα ποιήματα του γράφει.

«Να ζωγραφίσω»: α' ρηματικό πρόσωπο της υποτακτικής έγκλισης. Η υποτακτική έγκλιση παρουσιάζει αυτό που σημαίνει το ρήμα ως ενδεχόμενο ή πιθανό. Προσδίδει στο λόγο υποκειμενικό χαρακτήρα, με τη μορφή πιθανότητας, απορίας, ευχής, επιθυμίας, προσταγής. Το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει την επιθυμία να εκπληρώσει το όνειρο που έχει δηλαδή να αποτυπώσει μέσα από την τέχνη της ποίησης την εικόνα ενός πιο ανθρώπινου κόσμου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ «ΤΕΧΝΙΚΟ», ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 63, ΛΑΡΙΣΑ

B2. β)

Μεταφορά: «Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα» αποτυπώνει την καθημερινότητά της μέσα από τα ποιήματα που συνθέτει.

Προσωποποίηση: «ένα όνειρο που με παιδεύει.» βασανιζόταν από το όνειρό της να συμβάλλει στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Με την μεταφορά και την προσωποποίηση ο λόγος γίνεται πιο παραστατικός, πιο ζωντανός, πιο άμεσος, πιο πειστικός. Η θέση του συγγραφέα καθίσταται εύληπτη και κατανοητή. Δίνει παραστατικότητα στην άποψη του συγγραφέα, την αισθητοποιεί. Επίσης επικαλείται το συναίσθημα-διεγείρει συναισθηματικά το δέκτη. Τέλος κινητοποιείται η φαντασία του αναγνώστη και διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον του.

Επανάληψη «Ζωγραφίζω τις μέρες ... με ποιήματα.» «Να ζωγραφίσω τις μέρες ... με ποιήματα.» τονίζει την σημασία της τέχνης της ποίησης στη ζωή του ανθρώπου. Με την επανάληψη το ποιητικό υποκείμενο δίνει έμφαση στα σημεία εκείνα που θέλει να προσέξουμε ιδιαίτερα, σε στίχους που είναι βασικοί για το νόημα του ποιήματος. Παράλληλα εξυπηρετούν το μέτρο, το ρυθμό του ποιητικού κειμένου. Είναι μέσο πειθούς που επικαλείται το συναίσθημα, διεγείρει συναισθηματικά τον δέκτη. Τέλος ως προς την οργάνωση ενισχύει τη συνοχή του κειμένου.

3^η δραστηριότητα

B3. Το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου είναι να συμβάλλει μέσα από τη δύναμη της ποίησης στη βελτίωση του κόσμου. Η ποίηση μπορεί να αλλάξει τον κόσμο, καθώς μέσα από τις ιδέες, τα πρότυπα και τις αξίες που προβάλλει μπορεί να συμβάλει στην αναβάθμιση του πνευματικού επιπέδου, στη διαμόρφωση της συνείδησης των ανθρώπων, να τους οδηγήσει στον εξανθρωπισμό και την ηθική ολοκλήρωση «και ταξιδεύω στη γη των εννοιών/στον ουρανό και τα πελάγη τους./Ορειβατώ στα ύψη τους τα δυσθεώρητα/και χάνομαι στις σημασίες τους το βυθό.». Επιπλέον η ποίηση αποτελεί το καταφύγιο της ψυχής καθώς εκφράζοντας τα συναισθήματα και τον εσωτερικό του κόσμο ο άνθρωπος λυτρώνεται αλλά και επικοινωνεί με τους συνανθρώπους του «Οι εκθέσεις μόνιμες/στην πινακοθήκη της καρδιάς μου». Η ποίηση μπορεί να βοηθήσει τον σύγχρονο τεχνοκρατικό άνθρωπο να μνηθεί στο μέτρο, να ξαναβρεί την ανθρωπιά του, να επικοινωνήσει με τον συνάνθρωπό του, λυτρωθεί από τη μοναξιά των σύγχρονων μεγαλουπόλεων. Το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου θα μπορούσε να εμπνεύσει του σύγχρονους νέους να αγωνιστούν για ένα καλύτερο αύριο. Οι νέοι με την επαναστατικότητα, το δυναμισμό και την ανθρωπιά που διαθέτουν μπορούν να πραγματώσουν τα πιο υψηλά ιδανικά, να ξεπεράσουν τα σύγχρονα εμπόδια και να ανυψώσουν την ανθρώπινη αξία σε παγκόσμια κλίμακα, συντελώντας έτσι στην δημιουργία ενός πιο ανθρώπινου κόσμου «Γεμάτες ήλιο και γελαστά παιδιά.».

Επιμέλεια: ΜΠΟΤΣΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ